

«سند آمایش آموزش عالی» در پیچ و خم اما و اگرها!

در آموزش عالی کشور به لحاظ علمی در سطح وزارتخانه، استانی و منطقه‌ای شرایطی وجود ندارد که دانشگاه‌ها برنامه پایدار خود را تدوین کنند و آن را با پیشرفت منطقه‌ای پیوند بزنند؛ چراکه شرایط پایداری وجود ندارد و استان‌ها و نیروهای مختلف با استعدادهای گوناگون برنامه پیشرفت خود می‌نمایند. اگر بخواهیم روش و متد دانشگاه‌های ایران را اجرایی کنیم، ابتدا باید بصورت ملی و وزارتخانه‌ای برنامه‌هایی از جنس آمایش تدوین شوند و آن را با الگوی پیشرفت ایرانی اسلامی پیوند بزنیم و همچنین هر استان نیز برنامه پیشرفت خود را بر اساس استعدادهای خود تدوین نماید. پس در اینجا نیاز است که براساس یک آمایش سراسری پیشرفت و توسعه علمی را انجام دهیم. از اینرو شورای عالی انقلاب فرهنگی از سالها پیش حرف‌هایی از آماده شدن این سند و اجرایی شدن آن می‌زند. دولت در شرایط گوناگون به‌جای آنکه به آینده‌نگری بپردازد و استعدادهای ذهنی را مورد سرمایه‌گذاری قرار دهد، مسئله را طوری برنامه‌ریزی می‌کند که خلاف مصالح علمی کشور پیش برود و در کارکرد مخرب دانشگاهی تأثیری مثبت به جای می‌گذارد.

همان‌طور که گفته شد سند آمایش آموزش عالی چندان در ساختار به آن توجه نمی‌شود چرا که در جلسه ۲۴۵ هیئت عالی جذب اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی شورای عالی انقلاب فرهنگی که ۱۹ اسفندماه برگزار شد خبری تازه از آزمایشی برگزار شدن این سند در برخی استان‌ها به میان آمد. رئیس‌هیئت عالی جذب، در این جلسه در مورد اجرای سند آمایش آموزش عالی در استان‌های اصفهان، کرمان و آذربایجان شرقی به صورت آزمایشی ارائه می‌کند و می‌گوید: «در این مرحله رشته‌های جدید و میان رشته‌ای اولویت قرار دارند و با توجه به ضرورت وحدت رویه در بررسی صلاحیت علمی و عمومی، گزارشی از انطباق دانشگاه با آمایش آموزش عالی برای ارائه در صحن شورای عالی انقلاب فرهنگی تهیه شود.»

البته این اولین بار نیست که این سند به صورت آزمایشی در برخی استان‌ها اجرا می‌شود بلکه سابقه دارد اما چون هنوز برای اجرای آن شرایط مناسبی را پیش‌بینی نکرده‌اند همچنان در اجرای طرح به مشکلات پیش یا افتاده بر می‌خورند. یکی از نکاتی باید که در این سند آمایش مورد توجه قرار گیرد لزوم بازتعریف کارکرد دانشگاهاست چرا که در این صورت مدل مدیریت دانشگاه‌ها روشن خواهد شد.

برای آنکه مشخص شود مدل مدیریتی دانشگاه ثابت نبوده است باید به تاریخچه شکل‌گیری این نهاد در کشور پرداخت. در یک زمانی از بعد فرهنگ به دانشگاه نگاه می‌شد ولی بعدها متوجه شدند کرسی‌های دانشگاه نباید به تنهایی دستاوردهای غرب را تدریس کرده و خود باید مولد باشد ولی در عمل مناسب با اهداف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری حرکت نکردند. از طرفی دیگر چون در کشور تنوع فرهنگی، بومی و انسانی وجود دارد این تنوع اجاره نمی‌داد سیاستی واحد از مرکز در کشور اجرایی شود و البته باید گفت تجربه نشان داده سیاست‌ها منجر به بازتولید تمرکز در مناطق بهره‌مند بوده است. بعنوان مثال برای حمایت

از شرکت‌های دانش‌بنیان ۶۰ درصد به استان تهران اعطای منابع شده است؛ چراکه چنین شرکتی در سایر استان‌ها وجود ندارد. لذا ۱۰۰۰ میلیارد تومان از پول دولتی به منابع مرکزی تخصیص یافته است و این خلاف آمایش سرزمینی است و آن نگاهی را که باعث می‌شود از طریق آمایش سرزمینی تمرکز از روزی مرکز برداشته شود را قبول ندارد.

در سایر کشورها نظیر آمریکا که با نظام فدرالی است یا در اتحادیه اروپا نیز همین روند سرزمینی اجرا شده و نتیجه داده است. در این کشورها توسعه نوآوری منطقه‌ای وجود دارد و البته رفتاری را در سطحی بالاتر شکل داده‌اند که منجر به پیشرفت و توسعه علم در کل کشور به طور تقریباً یکسانی شده است. از آنجایی که بحث آمایش و منطقه‌بندی در کشور قطعی است و هیچ چاره‌ای جز اجرای این طرح وجود ندارد و چون دیگر طرح‌ها نیز بدون هیچ نکته مثبتی نتایج‌ای جز بی‌عالتی دربر نداشته‌اند باید مسئولان به فکر راه‌اندازی هرچه سریع‌تر آن در کل کشور باشند.

اگر این سندن مانند سایر اسناد بالادستی که وضعیت فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی را مشخص کرده‌اند نیز در لابلای دیگر اسناد قرار بگیرد و خاک بخورد نمی‌توان انتظار داشت که مناطق کم برخوردار و غیر از مرکز به توسعه علمی و پیشرفت خواهند رسید و باید امیدوار بود تا براساس آنچه که وزیر علوم اعلام کرده است از ابتدای سال ۹۹ این طرح در کل کشور اجرایی شود. به نقل از خبرنگار دانشجوین؛ وزیر علوم، تحقیقات و فناوری ۲۱ دی ماه ۹۸ در جلسه ۳۳۶ شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی با اشاره به مصوبه ساماندهی آمایش آموزش عالی و نظام رتبه‌بندی که در شورای عالی انقلاب فرهنگی تدوین شده گفته است: «اجرای‌شدن این مصوبات مورد توجه جدی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. در این رابطه آمایش آموزش عالی کشور در حال نهایی شدن است تا وارد فاز اجرایی شود و به زودی به دانشگاه‌ها ابلاغ خواهد شد و در نظر داریم ساماندهی آمایش آموزش عالی را از ابتدای سال ۹۹ ابلاغ کنیم.» اما از آنجایی که خبرهای خوبی در دانشگاه‌ها در استان‌های مختلف به گوش نمی‌رسد باید همچنان نگران این طرح باشیم!

کنار کشیده نیست. ما بسیجی‌ها در همه این سال‌ها ادعا کردیم هر وقت نیاز بود وسط میدانیم، حالا و تفتش است که پای حرف هایمان بایستیم و پژشکان و پرستانان را تنها نگذاریم.» البته دغدغه‌های این دانشجوی بسیجی برای مقابله با کرونا از همان زمانی آغاز شد که کووید ۱۹، کشور چین را درگیر کرد. او از ۲ ماه قبل با رصد مقاله‌های علمی و تخصصی و تحقیق درخصوص ویروس کرونا وارد گود مبارزه شد.

این روزها شاید گذر شما هم به ایستگاه پایش ورودی بیمارستان‌ها افتاده است. هنوز پایتان را به داخل بیمارستان نگذاشته یک نفر با دستگاه تب سنج جلوی چشمتان سبز می‌شود و دمای بدنتان را اندازه گیری می‌کند، یک نفر هم میزان اکسیژن خونتان را بررسی می‌کند، اقدامی که تاثیر قابل توجهی در روند توقف انتقال ویروس در بیمارستان‌ها دارد. افرادی که علامت مشکوک به بیماری کرونا داشته باشند را از ورود به بیمارستان نپي کرده و به اورژانس می‌فرستند تا از انتقال بیماری پیشگیری شود. بسیجیان داوطلب در بیمارستان بقیع‌الله یک گروه شش نفره در سه شیفت کاری تشکیل داده‌اند و به صورت شبانه‌روزی، طرح پایش را در این بیمارستان اجرا می‌کنند.

سراغ یکی از آنها می‌رویم تا ببینیم با کرونا چند چندان شدن؟ وی دانشجوی اصفهانی سال سوم پرستاری است و یکی از پاسداران جوان. مراجعه به بیمارستان‌ها بیشتر شده و کارداوطلبان در اجرای طرح پایش هم سخت‌تر. همه اینها دست به دست هم می‌دهد تا مصاحبه ما به سختی انجام شود. می‌پرسم حال و روز شما در این روزهای کرونایی چطوراست؟ می‌گوید: «بسیاری از دوستان شهرستانی من با شنیدن خبر آمدن کرونا به تهران همان روزهای اول به شهرشان برگشتند. ما هم گفتند چرا به دل خطر رفتید؟ این ویروس با کسبی شوخی ندارد! اما از این جنگ برای ما به صدا درآمده است. ۴۰سسال قبل با توپ و خمپاره بود،حالا یک ویروس کوچک و مودی آغازکننده جنگ است. آن سال‌ها ترس معنايش را برای بچه بسیجی‌هاز دست داده بود، اماددهای غیبی به کمک رزمنده‌ها می‌آمد. حالا ما هم به این امدادهای غیبی ایمان داریم و در این مدت در فضای بیمارستان‌ها شاهدش بوده‌ایم. این امداد غیبی به داد پژشکان و پرستارانی می‌رسد که ۲۰ روز است رنگ خانه و زندگی شان را ندیده‌اند و در تماس مستقیم با بیماران مبتلا به کرونا قرار دارند. ما خودمان را بیمه حضرت ابوالفضل کرده‌ایم و امیدواریم این ویروس به زودی شرش را از سرمان کم کند.»

می‌پرسم چند روز است وارد اورژانس شدید؟ نترسیدید خودتان هم مبتلا شوید؟ پدر و مادرتان مخالف این حضور داوطلبانه نبودند؟ می‌گوید: «همسر و فرزندم را به میهمانی اجباری فرستادم برای حفظ سلامت خودشان. راستش پدر و مادرم هم نمی‌دانند در ارتباط مستقیم با مبتلایان هستم. اما در این شرایط بحرانی اصلا وقت این حرف‌ها نیست، ما کمتر از بسیجی‌های ۱۴ساله‌ای هستیم که زمان جنگ در خط مقدم حضور داشتند؟ الان وقت

فرقی نمی‌کند دانشجوی کدام رشته تحصیلی هستند، علوم آزمایشگاهی، پرستاری، دکتری عمومی، دانشجوی دکتری تخصصی یا رادیولوژی. در این روزهای بحرانی نام دانشجویان بسیجی مدافع سلامت براننده‌شان است. یکی از این دانشجویان بسیجی را در اورژانس بیماران مشکوک به کرونا در بیمارستان بقیع‌الله ملاقات می‌کنیم. وی دانشجوی ۲۷ساله‌ای است که از همان روز اول خودش را به اورژانس بیمارستان رسانده است و کمک حال متخصص طب اورژانس و متخصص بیماری‌های عفونی شده برای ویزیت

اولیه بیماران. تازه صاحب فرزند شده و مسئول بسیج دانشجویی بعد از معرفی ایشان گفته بودهمسر وفرزند کوچکش را راهی خانه پدری کرده تا مبادا ترکش‌های این ویروس، خانواده تازه شکل گرفته‌اش را درگیر کند. جلوی ایستگاه پرستاری ایستاده و در حال نشان دادن فیلم بیمار بهبود یافته به مرد جوانی است که غرور مردانه هم به کارش نیاوده و اشک ریزان قیلم را تماشا می‌کند. دانشجوی داوطلب به مرد جوان می‌گوید شادی این پرستانان بعد از به دنیا آمدن نوزاد مادر مبتلا به کرونا را دیدی؟ به زودی بچه شما هم در همین بیمارستان به سلامت به دنیا می‌آید و همسرت هم با بهبودی مرمخ می‌شود.

دستمان می‌آید که ماجرا چیست. گریه‌های مرد جوان به دلیل ابتلای همسر باردارش به ویروس کرونا است و محمد باحقیقت در حال آرام کردن پدر نگران، صحبت‌های

ابتلا به کرونا را ارائه کردند. ما بسته‌های سلامت را در اختیار آنها قرار می‌دهیم. این ویروس لعنتی سالمندان را بیش از هر گروه سنی دیگر ممکن است گرفتار کند و از پا در بیاورد. برای همین تصمیم گرفتیم باایمن کردن سالمندان و توصیه به آنها برای بیرون نیامدن از خانه به جز در مواقع ضروری، روی ویروس کرونا را کم کنیم.» دغدغه‌های دانشجویهای مدافع سلامت استفاده از ظرفیت مساجد در ایسن روزهای بحرانی است. این دانشجوی می‌گوید: «به مردم آموزش می‌دهیم با رعایت چه نکاتی می‌توانند

گزارشی مستند از خدمت رسانی دانشجویان بسیجی به بیماران کرونایی

دانشگاهیان پیشقراول مبارزه با کرونا

لذت مناجات در خانه خدا را از دست ندهند. ما علاه بر ضد عفونی کردن مساجد با کمک ناحیه بسیج و نیروهای داوطلب به مردم توصیه می‌کنیم اگر می‌خواهید به مساجد بروید رسم حسنه دست دادن بعد از پایان نماز جماعت را فعلا فراموش کنید. در صف نماز جماعت با فاصله ازهم بیاورید و از با خودتان از خانه همراه نکنید. فعلا مهرهای مساجد استفاده نکنید. قرار دهند، با دستکش و ماسک هم غریبانه. دانشجویان بسیجی داوطلب از طریق ارتباط ناحیه بسیج محله‌های مختلف فراخوان زده‌اند برای حضور مردم و سالمندان در مساجد که اقلام بهداشتی برای پیشگیری از ابتلا به ویروس کرونا را در اختیارشان قرار دهند، با استفاده از تجهیزات، درجه تب و اکسیژن خونشان را اندازه گیری کنند و علاوه بر این به آنها آموزش دهند چطور از خودشان مراقبت کنند.»

دانشجوی سال ششم دکتر توحیحاتش را تکمیل می‌کند و می‌گوید: «پیروز هم تعدادی از دانشجویان مدافع سلامت در قالب یک تیم جهادی به حرم امامزاده قاضی صابر و یکی از مدارس رفتند. تست سلامت را برای سالمندان انجام دادند و آموزش‌های لازم برای پیشگیری از

کرونا که وارد ایران شد و پایش به تهران رسید، دانشگاه‌ها جزو اولین مراکزی بود که تعطیل شد. نگرانی از ابتلا به کرونا باعث شد بسیاری از دانشجویان هسان روزهای اول بار و بنیدل‌شان را جمع کنند و به شهرشان برگردند تا آب‌ها از آسیاب این ویروس بیفتد. اما زور نگرانی از ابتلا به ویروس کرونا به زور معرفت، تعهد و روحیه انقلابی‌گری دانشجویان بسیجی نچریب.

بسیاری از دانشجویان بسیجی دانشگاه‌های علوم پزشکی، ماندن و خدمت داوطلبانه در بیمارستان‌ها را به رفتن ترجیح دادند و این روزها بی‌سر و صدا و بی‌ادعا وسط معرکه‌اند. معرکه جنگ با کرونا و حالا بسیاری از اتفاقات سال‌های جنگ، برای ما جنگ ندیده‌ها یکی یکی تکرار می‌شود. فداکاری و ایثار بسیجیانی که تا امروز فقط برای‌مان با تصاویر، فیلم‌های به جا مانده و کتاب‌ها و خاطرات شفاهی معنا پیدا می‌کرد، جلوی چشمتان مجسم شده است.

به نقل از فارس؛ دانشجویان بسیجی دانشگاه علوم پزشکی بقیع‌الله یکی از مصدقین این ضرب‌المثل‌اند که می‌گوید «شنیدن کی بود مانند دیدن» و چشم ما را به همه ندیده‌های زمان جنگ روشن می‌کنند. از روزی که پای اولین بیمار کرونایی به بیمارستان باز شد، با پیش‌بینی افزایش تعداد مبتلایان در تهران و جو روانی سنگینی که به وجود آمده بود بسیج شدند تا آتش به اختیار بارهای بر زمین مانده را بردارند.

دانشجویان بسیجی داوطلب دانشگاه بقیع‌الله، حالا یک جا بند نیستند و پیدا کردنشان کار راحتی نیست. مسئول بسیج دانشگاه علوم پزشکی بقیع‌الله را در شرایطی پیدا می‌کنیم که می‌گوید در بازار به دنبال پیدا کردن الکل است. دانشجوی سال ششم دکتر است.

می‌پرسم الکل که در بیمارستان‌ها به اندازه کافی وجود دارد؟ با عجله می‌گوید: «برای بیمارستان نه، برای مساجد دنبال الکل و مواد ضدعفونی‌کننده هستیم.» برای چه کاری؟ نفس زنان ادامه می‌دهد: «برای اجرای طرح غربالگری در مساجد، فعلا توضیح مختصری برایتان می‌دهم تا بعد. چند روز قبل اولین گروه دانشجویان داوطلب به مسجدی در یکی از مناطق حاشیه‌ای تهران اعزام شدند.» می‌پرسم: «چرا مساجد؟ قرار است چه کاری انجام شود؟»

می‌گوید: «قرار است از ظرفیت مساجد برای مقابله با بحران کرونا استفاده کنیم. در خانه‌های خدا در این روزهای بحرانی نباید بسنه بماند.» این

الکترونیک در دانشگاه تهران به سال ۸۲ باز می‌گردد.

دانشگاه فنی و حرفه‌ای
دانشگاه فنی و حرفه‌ای نیز تاکنون ۱۲ هزار و ۶۰۰ کلاس برای ۲۸ هزار و ۵۰۰ دانشجو در ۱۱۲ شهر برگزار کرده است. این دانشگاه آموزش‌های مجازی را از ۱۰ اسفندماه آغاز کرد و مهم‌ترین مشکل را وضعیت اینترنت کشور از نظر سرعت و پوشش واحدهای عملی و کارگاهی زیاد در مفاد درسی اعلام کرده است.

به نقل از ایرنا؛ افزون بر این، دانشگاه‌های بیرجند، قم، شیراز، صنعتی شیراز، سیسبان و بلوچستان، کردستان، هرمزگان، سمنان، فرهنگیان، شهید چمران اهواز و فردوسی مشهد هم بر اساس اعلام کارگروه آموزش الکترونیک وزارت علوم تاکنون کلاس‌های برگزار کرده‌اند که البته در میانه راه با مشکلاتی مواجه شده‌اند اما برقراری این کلاس‌ها همچنان ادامه دارد.

پهنای باند و اینترنت کشور به خصوص در مناطق محروم، حجم وسیع دانشجویان کارشناسی و نداشتن امکانات کافی برای مجازی کردن کلاس‌های کامل است.

دانشگاه علم و صنعت
دانشگاه علم و صنعت ایران هم تاکنون ۲ هزار و ۲۵۰ کلاس آنلاین برای تمام دانشجویان

آنلاین دانشگاه شهید بهشتی برگزار و از ۱۰ اسفندماه کلاس‌های برخط آغاز شد. طبق اعلام این دانشگاه کلاس‌های آنلاین از نیم سال تحصیلی سال ۹۸ آغاز شد. در عین حال، وضعیت مخایرات و اینترنت کشور مهم‌ترین مشکل این دانشگاه گزارش شده است.

موفقیت ۲۰ دانشگاه

در برگزاری کلاس‌های از راه دور

خود که ۱۲ هزار و ۲۵۰ نفر هستند، برگزار کرده است؛ کلاس‌های آنلاین این دانشگاه از ۱۰ اسفندماه آغاز شد و سابقه برگزاری کلاس مجازی در این دانشگاه به سال ۸۳ باز می‌گردد؛ مهم‌ترین مشکل این دانشگاه لینک پایدار دسترسی دانشجویان و استادان از خارج دانشگاه اعلام شده است.

دانشگاه تربیت مدرس
دانشگاه تربیت مدرس تهران تاکنون ۴۵۰ کلاس بر خط برای چهار هزار دانشجو از مجموع ۹ هزار دانشجو برگزار کرده است. دوره‌های یادگیری الکترونیکی در مقطع کارشناسی ارشد در بیش از ۲۰ رشته از سال ۸۵ در این دانشگاه برگزار می‌شود و مهم‌ترین مشکل دانشگاه تربیت مدرس دسترسی نداشتن تمام دانشجویان به اینترنت با سرعت مناسب عنوان شده است.

دانشگاه تهران هم در این روزها ۲ هزار و ۵۰۰ کلاس برخط برای ۲۵ هزار دانشجو از مجموع ۵۰۰ هزار دانشجوی خود برگزار کرده است. کلاس‌های برخط این دانشگاه از چهارم اسفندماه آغاز شد و سابقه تشکیل کلاس‌های

دانشگاه پیام نور تاکنون چهار هزار کلاس برخط تعریف کرده و ۵۰ هزار دانشجو از مجموع ۲۳۰ هزار دانشجو را در این کلاس‌ها پوشش داده است.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
دانشگاه صنعتی امیرکبیر نیز تاکنون ۵۷۷ کلاس آنلاین برای پنج هزار و ۵۴۰ دانشجو از مجموع ۱۱ هزار و ۷۰۰ دانشجویی که دارد برگزار کرده است. این دانشگاه کلاس‌های آنلاین را از ۱۰ اسفندماه برگزار کرد و سابقه این کلاس‌ها در این دانشگاه به سال ۸۵ بر می‌گردد. ظرفیت کلاس‌های مجازی این دانشگاه با وجود شیوع ویروس کرونا در حال توسعه بوده و به دیگر دانشگاه‌ها اعلام آمادگی برای برگزاری کلاس‌های مجازی داده است.

مشکل این دانشگاه در حال حاضر وضعیت

دانشجویان در خط مقدم مبارزه با کرونا

قارگاه جهادی مبارزه با ویروس کرونا در «بسیج دانشجویی» با ایجاد کارگاه تولید ماسک با ظرفیت روزانه پنج هزار عدد و تهیه و بسته‌بندی اقلام معیشتی و بسته‌های ضد عفونی، در محل سفارت دانشجویان جهادگر دایر گردیده است.

قابل توجه اساتید حوزه و دانشگاه
تشکل های دانشجویی، دانشجویان و طلاب محترم

«صفحه دانشگاه» از اخبار، بیانیه‌ها، مقالات، یادداشت‌ها و تحلیل‌های فرهنگی یا سیاسی مرتبط با مقولات دانشجویی استقبال می‌کند. علاقه‌مندان می‌توانند فایل حرفه‌چینی شده مطالب مدنظر خود را به ای‌آی‌ام‌آر Daneshgah.Kayhan@Iran.ir یا نامبر ۳۳۱۱۱۱۲ ارسال نموده و یا برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۲۵۲۰۲۱۸۱ تماس حاصل نمایند. بدیهی است که «سرویس علمی/آموزشی روزنامه کیمهان» در ویرایش، تلخیص، انتشار یا عدم انتشار متون ارسالی، آزاد است.